

Valtiovarainministeriö  
Vero-osasto

Lausuntopyyntö 7.6.2017  
VM066:00/2017, VM/1237/03.01.00/2016

**Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi tulotietojärjestelmästä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi**

Kunnalliselta työmarkkinalaitokselta (KT Kuntatyönantajat) on pyydetty lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi tulotietojärjestelmästä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. KT kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja esittää pyydettyä lausuntonaan seuraavaa:

**Yleisesti tavoitteista**

Hallituksen esityksen yleisperusteluissa todetaan, että tulorekisterin keskeisenä tavoitteena on vähentää työnantajien hallinnollista taakkaa sekä yksinkertaistaa palkkatietoihin liittyviä ilmoittamismenettelyjä ja -velvoitteita. Tulorekisteri tukee osaltaan hallitusohjelman mukaisia tavoitteita julkisen hallinnon tuottavuuden parantamiseksi, julkisten tietojärjestelmien yhteensopivuuden ja yhteen toimivuuden edistämiseksi sekä harmaan talouden torjumiseksi. Samalla tulorekisteri tarjoaa ajantasaisen tietovaraston kansalaisten ansiotulojen tietoja omassa toiminnassaan tarvitsevien viranomaisten ja julkista tehtävää hoitavien tahojen käyttöön.

KT pitää näitä yleisiä tavoitteita kannatettavina ja nykyaikaista julkista palvelukulttuuria edistävänä. Alkuvuoteen ruuhkautuvista useista vuosi-ilmoituksista olisi hyvä päästä eroon. Käyttöönottovaiheessa muutos edellyttää kuitenkin mm. järjestelmämuutoksia, joista aiheutuu lisäkustannuksia kunnille ja kuntayhtymille. Suomen Kuntaliito on arvioinut toimeenpanon edellyttämien tietojärjestelmän muutosten aiheuttavan kunnille ja kuntayhtymille yli 30 miljoonan euron kustannuksen (yleisperustelut kohta 4.3. s. 48). Toisaalta kunnille ja kuntayhtymille töiden tehostumisen myötä mahdollisesti tulevia säästöjä esimerkiksi henkilöstökustannuksissa ei ole pystytty arvioimaan.

Tulotietojärjestelmän käyttötarkoitus olisi ehdotuksen mukaan vastaanottaa, tallettaa ja välittää tulorekisteriin talletettavia tietoja tiedon käyttäjille. Kunnat ja kuntayhtymät tulevat käyttämään tulotietojärjestelmää toisaalta työnantajina palkkatulojen ilmoittamiseen, toisaalta kunnat tulosidonnaisten etuuksien määrittelyyn ja ilmoittamiseen sekä tulosidonnaisten palvelumaksujen määrittelyyn. Vuoden 2019 alusta lukien myös tulevat maakunnat ovat vastaavassa asemassa.

lausunto17105mju-tulotietojärjestelmä.docx

## Tietosisältö

Tulotietojärjestelmän tietosisältö on keskeisessä asemassa tulorekisterille asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Tietosisällön määrittelyssä on päädytty eri tiedon käyttäjien näkökulmasta tässä vaiheessa kompromissiratkaisuun.

Hallituksen esityksessä tietosisällön määrittelyssä talletettavat tiedot jaettaisiin pakollisiin, vapaaehtoiisiin ja rinnakkaisiin tietoihin. Yleisperusteissa (s. 38) todetaan, että arvion mukaan 70–80 prosentilla työnantajista olisi valmius ilmoittaa vapaaehtoisiksi merkityt tiedot palkanmaksujärjestelmistään. Tämä koskee erityisesti kuntia ja kuntayhtymiä työnantajina, jolla on jo nyt edellytykset ilmoittaa palkkahallintojärjestelmistään valtaosa vapaaehtoisista tiedoista. Kaikki kunnat ja kuntayhtymät ilmoittavat vastaavat tiedot mm. vuosittain kerättävään Tilastokeskuksen kuntasektorin palkkatilastoon (ns. lokakuun tilasto). Jos olemassa olevia tietoja ei voida tässä vaiheessa muuttaa kuntasektorin osalta pakollisiksi, esittää KT, että tämä asia otettaisiin huomioon tulorekisterin jatkokehittämisessä.

Kuntien, kuntayhtymien ja tulevien maakuntien näkökulmasta vapaaehtoisesti ilmoitettavia tietoja tarvittaisiin mm. etuushakemuksissa ja asiakasmaksujen määrittelyssä. Näin ollen tietojen saatavuus vaikuttaa merkittävästi rekisterin käytettävyyteen. Etuus- tai asiakasmaksuasioissa kunta, kuntayhtymä tai maakunta joutuisi siten pyytämään mahdollisia lisätietoja asiakkaalta, työnantajalta tai muun etuuden maksajalta entiseen tapaan, jos niitä ei ole ilmoitettu tulorekisteriin. Tämä ei edistäisi myöskään tulotietojärjestelmän tavoitetta julkisen hallinnon tuottavuuden parantamisesta.

KT:n mielestä ammattinimikkeen tulisi olla pakollinen tieto. Tämä edesauttaisi tulorekisterin tietojen käyttöä mm. Tilastokeskuksen palkkatilastointitarpeisiin.

## Sosiaalivakuutuslainsäädännön tulokäsitteet

Hallituksen esityksessä todetaan, että tarkoituksena on selvittää ennen tulorekisterin toiminnan aloittamista sosiaalivakuutuslainsäädännön säännökset etuuksien ja vakuutusmaksujen perusteena olevat tulokäsitteet ja pyrkiä löytämään mahdollisuudet etuuksien määräytymisperusteiden yksinkertaistamiseksi. Tästä annettaisiin tarvittaessa erillinen hallituksen esitys.

KT pitää sosiaalivakuutuslainsäädännön tulokäsitteiden selkeyttämistä ja yksinkertaistamista tärkeänä, mutta haastavana tehtävänä. On hyvä, että STM:ssä työ on jo käynnistetty ja että mahdolliset muutokset toteutetaan yhdessä työelämän osapuolten ja sosiaalivakuutuksen toimeenpanijoiden kanssa.

## Käyttäjryhmät

Lain 13 §:ssä säädettäisiin tietojen välittämisestä tulorekisteristä tiedon käyttäjille. Pykälässä olevaan luetteloon tulee lisätä Kunnallinen työmarkkinalaitos, jolla on sitä koskevan lain (Laki kunnallisesta työmarkkinalaitoksesta 254/1993) nojalla oikeus saada kuntien ja kuntayhtymien viranomaisille ilmoittamia tietoja salassapitosäännösten ym. estämättä.

Juutinen

26.6.2017

105/10/2017

## Yhteistyöryhmä

Hallituksen esityksen luonnoksessa 20 §:ssä säädettäisiin yhteistyöryhmästä. Ryhmän kokoonpanon osalta viitataan viiteen tahoon; Verohallinto, Kansaneläkelaitos, Eläketurvakeskus, suorituksen maksaja sekä tulonsaaja.

Hankkeen valmisteluun on osallistunut useita tahoja. Suorituksen maksajia edustaneina mainitaan mm. Elinkeinoelämän keskusliitto, Taloushallinto-liitto ja Suomen Yrittäjät, jotka edustavat yksityistä sektoria. Julkisen sektorin puolelta osallistujia ovat olleet mm. Helsingin kaupunki ja KT Kuntatyönantajat. Tämän jaon (yksityinen/julkinen) tulisi näkyä myös yhteistyöryhmän kokoonpanossa ainakin suorituksen maksajien osalta.

KUNNALLINEN TYÖMARKKINALAITOS

Työmarkkinajohtaja

Markku Jalonen

Tutkimuspäällikkö

Mika Juutinen